

Motion till riksdagen 2024/25:1764

av **Ludvig Aspling och Nima Gholam Ali Pour (båda SD)**

Ett stärkt medborgarskap

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett moratorium för medborgarskap och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förbud mot flerfaldigt medborgarskap i vissa fall och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om anmälningsplikt för flerfaldiga medborgarskap och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Efter riksdagsvalet 2022 tillträdde en ny regering med stöd av Sverigedemokraterna utifrån den gemensamma överenskommelsen i Tidöavtalet. Detta avtal omfattar ett stort antal nödvändiga reformer på migrationsområdet, inklusive frågor om medborgarskap. Sverigedemokraterna kommer att följa upp avtalet men lägger nedan fram förslag som inte direkt omfattas av avtalet.

Moratorium för medborgarskap

Det gradvisa urholkandet av kraven för att upptagas till medborgare har lett till att många tiotusentals människor varje år blir svenska medborgare trots att de varken kan svenska, kan försörja sig, förstår vårt samhälle eller hyser någon lojalitet till vårt land. Under föregående decennium upptogs 400 000 utlänningar till svenska medborgare, och omkring 70 000 om året upptas sedan dess. Samtidigt har den enorma arbetsbörda som lagts på Migrationsverket också inneburit brister i ärendehanteringen.

Tidöavtalet innebär att ordentliga reformer på detta område äntligen kommer att genomföras, och det svenska medborgarskapet uppvärderas. Reformerna tar dock tid ifall de skall utredas på ett rättssäkert vis, så som man gjort i vårt land i över ett sekel. Även om färre medborgarskap nu delas ut sedan regeringen tillträdde, rör det sig om flera

tiotusentals medborgarskap om året. Det finns därför ett stort behov av att tillfälligt stoppa möjligheten att både ansöka om och beviljas medborgarskap. Ett sådant moratorium bör vara åtminstone fram till dess att bättre rutiner gällande uppföljning, kontroll och kvalitetssäkring av fattade beslut, och ny lagstiftning i syfte att stärka medborgarskapets värde, kommit på plats.

Förbud för flerfaldigt medborgarskap i vissa fall

Sverige har under nästan hela den tid då medborgarlagstiftningen existerat förbjudit flerfaldigt medborgarskap, precis som större delen av världen. Bland anledningarna till detta har ofta framförts att personer med exempelvis dubbla medborgarskap också får dubbla lojaliteter, skall göra värnplikt eller motsvarande i olika försvarsmakter och får rösta i olika länders parlamentsval.¹ Ett uttryck för detta var 1963 års Europaråds-konvention om begränsning av fall av flerfaldigt medborgarskap, till vilken Sverige anslöt sig 1968.²

Först 2001 förändrades detta, då Sverige lämnade den nyssnämnda konventionen, och utlänningar kunde upptagas till svenska medborgare oavsett om de också hade andra medborgarskap sedan tidigare. Sedan dess har antalet fall av dubbelt eller annars flerfaldigt medborgarskap ökat kraftigt. Med det ökade också de olika problem som kommer av detta.

Flerfaldigt medborgarskap kan som nämnts innebära att individen får en delad lojalitet mellan Sverige och de andra medborgarskapsländerna. I många fall spelar detta en mycket liten roll, eftersom ursprungslandet är vänligt sinnat. I det fall ursprungslandet dock är fientligt sinnat, bedriver underrättelseverksamhet med hjälp av sina medborgare i utlandet eller med hjälp av medborgarskapet kan utöva påtryckningar mot sina medborgare i utlandet är flerfaldigt medborgarskap dock en riskfaktor. Säkerhetspolisen (Säpo) har länge uppmärksammat detta problem och hemställde i juni 2022 hos regeringen om förändringar i regelverket kring säkerhetsprövningar för att i större utsträckning kunna beakta just frågan om flerfaldigt medborgarskap vid säkerhetsprövningar.³

Problemen går dock djupare än så. Världen har blivit en mer osäker plats, det pågår ett öppet krig i vårt närområde, och fientligt sinnade stater bedriver regelmässigt spioneri, sabotage och omstörtande verksamhet här i riket. Det är uppenbart att de överväganden som föranledde statsmakterna att öppna för flerfaldigt medborgarskap år 2001 inte längre äger samma relevans. Liksom ett paradigmskifte ägt rum när det gäller migrationspolitiken, och ett nödvändigt uppbrott från tidigare regeringars naivitet på det området, måste en skärpning ske i Sveriges syn på flerfaldigt medborgarskap.

Att gå så långt som att i samtliga fall förbjuda flerfaldigt medborgarskap skulle dock slå även mot länder som är vänligt sinnade mot oss, exempelvis de nordiska länderna eller EU:s medlemsstater eller våra allierade inom Nato. En bättre ordning vore att begränsa förbudet till just sådana länder som är fientligt inställda mot Sverige eller bedrivit spioneri, sabotage och omstörtande verksamhet här i riket. Regeringen bör som ansvarig för utrikespolitiken besluta vilka stater som skall omfattas.

¹ Exempelvis SOU 1949:45 s. 49 eller prop. 1964:128 s. 41.

² SÖ 1969:24.

³ Diarienummer 2021-18945-5.

Vidare måste hänsyn tagas till sådana fientligt inställda stater som inte tillåter sina medborgare att avsäga sig medborgarskapet i den staten. Alternativet skulle innebära att en sådan stat i praktiken kunde kontrollera den svenska medborgarskapsprocessen och hålla de egna medborgarna, som kanske flytt från staten, som gisslan. Förbudet mot flerfaldigt medborgarskap bör alltså göras dispensabelt, beroende på den enskilde utlänningens medverkan till att fransäga sig det andra medborgarskapet. Det kan i sammanhanget nämnas att en sådan dispensabilitet gällde i praxis även under den tid då flerfaldigt medborgarskap var helt förbjudet i Sverige.

Slutligen bör i förekommande fall statsmakterna också kunna bistå den enskilde utlänningen i dessa ärenden, exempelvis genom att i utrikes- och biståndspolitiken sätta press på berörda stater.

Sammanfattningsvis bör en utredning om ett partiellt förbud för flerfaldigt medborgarskap snarast beslutas.

Anmälningssplikt vid flerfaldigt medborgarskap

En av svårigheterna med flerfaldigt medborgarskap är att Sverige svårligen kan känna till individens privata angelägenheter i utlandet, exempelvis just ifall individen blivit medborgare annorstädes. Detta är också en faktor som Säpo tog upp i sin nyssnämnda hemställan. Ett sätt att förenkla arbetet kring detta skulle vara att införa en anmälningssplikt vid flerfaldigt medborgarskap, varigenom individen ålades att anmäla till ansvarig myndighet ifall de blivit medborgare, eller upphört att vara medborgare, i en annan stat. En sådan anmälningssplikt skulle också tydliggöra ett krav på transparens hos individen och vikten av att vara öppen gentemot Sverige i sådana viktiga frågor. Denna komplexa fråga, och liknande frågor kring flerfaldigt medborgarskap, bör även den bli föremål för utredning.

Ludvig Aspling (SD)

Nima Gholam Ali Pour (SD)